

3. *Platypus cylindrus*, een soort die gaten boort in het hout van eiken en waarvan de aanwezigheid kan worden afgeleid uit knaagsel dat uit de boorgaten treedt. Foto: Theodoor Heijerman

4. Afgezaagde en afstervende eik: aan de voet is het uittredende knaagsel te zien, duidend op de aanwezigheid van *Platynus cylindrus*. De stam meenemen om de kevers uit te kweken, zal problematisch zijn. Foto: Theodoor Heijerman

zelfde geldt voor Dave Gardiner; een referentie van Wolfgang Rucker is terug te vinden onder Wolfgang, een ander artikel van deze auteur echter onder Rucker; een boek van Crowson staat twee maal vermeld, bij de tweede staat de toevoeging 'seen as reprint'; een boek van Speight staat er tweemaal in, maar de tweede keer anders opgemaakt; een artikel van Økland staat tweemaal vermeld, eenmaal onder Økland en eenmaal onder Oakland, waarbij het tijdschrift in het eerste geval wordt afgekort als Eur. J. Entomol, in het tweede geval als Eur. Journal Entomologie. Ook een artikel van Ohara komt twee maal voor, eenmaal onder Ohara en eenmaal onder Ôhara, terwijl het Ôhara zou moeten zijn.

Het is jammer dat het boek geen goede eindredactie heeft gehad. Het boek is een erg chaotisch en rommelig geheel met vreemde paragraaftitels en een vreemde mengelmoes van allerlei soorten van informatie. Ook de kwaliteit van de plaatjes is verre van geweldig en soms zie pas na lezing van het bijschrift wat er is afgebeeld. Figuur 132 laat bijvoorbeeld een verfrommeld papieren zakdoekje zien, waarbij het onderschrift luidt: 'Tissue paper envelope with beetles inside'. Daarnaast is het Engelse taalgebruik hier en daar niet fraai (terwijl er zeven personen genoemd worden als vertalers): de tekst is soms grammaticaal gezien erg krom, staat vol met spelfouten, herhalingen van delen van zinnen, etc. Ik zal daar geen voorbeelden van

noemen en laat het over aan de aankomende lezer van het boek om deze zelf te ontdekken.

De vraag is nu, kopen of niet? Ondanks alle tekortkomingen zou ik zeggen: ja, doen. Maar dan ook het eerder genoemde werk van Cooter & Barclay (2006) aanschaffen (zie de bespreking van dit boek door Vorst 2007). De rommelige structuur, de kromme zinnen, de slechte plaatjes, het went allemaal wel. Hier en daar in die jungle van deze kromme zinnen en verkeerd gespelde woorden kom je best nuttige informatie tegen. En de beschrijvingen van een aantal vangmethoden en de afbeeldingen van een aantal vangtypen stimuleren in ieder geval om zelf creatief te worden met kurk en plastic flessen.

Literatuur

- Abraham R 1991. Fang und Präparation wirbelloser Tiere. Gustav Fischer.
Cooter J & Barclay MVL (eds) 2006. A coleopterist's handbook (4th Edition). The amateur Entomologist' Society. Vol. 11. The Amateur Entomologist's Society.
Leather S (ed) 2005. Insect sampling in forest ecosystems. Blackwell Science.
Van der Wiel P 1957. Welke kever is dat? Tweede druk. Thieme & Cie.
Vorst O 2009. Boekbespreking: Cooter J & Barclay MVL (eds) 2006. A coleopterist's handbook (4th Edition). Entomologische Berichten 67: 152-153.

Theodoor Heijerman
Wageningen Universiteit

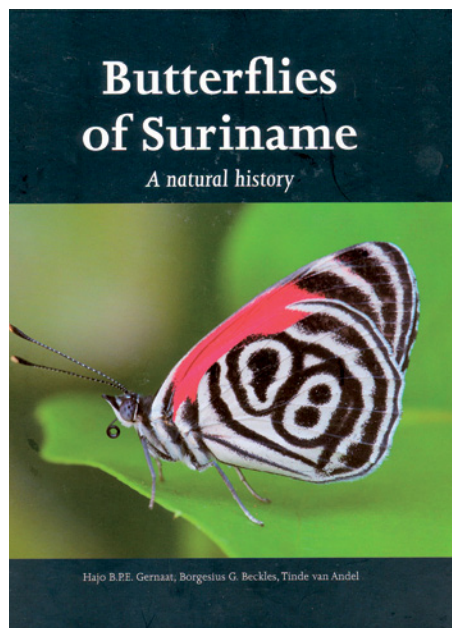
Hajo B.P.E. Gernaat, Borgesius G. Beckles & Tinde van Anandel

Butterflies of Suriname, a natural history

KIT Publishers, Amsterdam. 680 pp. ISBN 978 94 6022 171 2. € 48,-

Sinds de Gouden Eeuw hebben Nederlandse schepen de wereldzeeën bevaren. Met grondstoffen, kruiden en andere handelswaar werden ook allerlei curiosa meegenomen: vreemde dieren en planten, die in particuliere verzamelingen (kabinetten) werden opgeslagen. Zoals tegenwoordig een mooie glimmende auto voor de deur getuigt van welstand, zo deden goed voorziene kabinetten dat in voorgaande eeuwen. Het materiaal vond zijn weg ook naar mensen die de planten en dieren beschreven.

Eén van de eersten die na Linnaeus op grote schaal vlinders bestudeerde en beschreef was de Nederlander Pieter Cramer, die hierover een serie boeken publiceerde (De Uitlandsche Kapellen voorkomende in de drie Waereld-deelen Asia, Africa en America) die in delen verscheen van 1775 tot 1780. Het werk is nog steeds van grote waarde vanwege het grote aantal nieuw beschreven soorten. Ook vele vlinders uit Suriname komen in dit werk voor. Cramer was echter niet de eerste die zich uitgebreid met Surinaamse vlinders bezig hield. Al driekwart eeuw eerder, in 1705, had Maria Sibylla Merian een boek vol prachtige platen gepubliceerd over Surinaamse insecten (waaronder

vele vlinders), dat vooral over de ontwikkeling van de insecten ging en niet over naamgeving (Metamorphosis Insectorum Surinamensium ofte Verandering der Surinaamsche Insecten). Op een serie boeken na van Sepp (Surinaamsche vlinders. Naar het leven geteekend), dat in vele delen verscheen tussen 1829 en 1852, bleef het verder zeer stil op het gebied van de Surinaamse vlinders. Er was blijkbaar van Nederlandse zijde weinig interesse in de vlinders van het gebied dat tot 1975 een onderdeel van het koninkrijk was. Als er al actief verzameld werd, dan kwam dat niet tot uitdrukking in publicaties.

De geringe belangstelling voor de Surinaamse vlinders is temeer jammer, daar het gebied onvoorstelbaar rijk aan soorten is en er nog veel nieuws is te vinden. Met een oppervlakte van vier keer Nederland heeft Suriname met meer dan 1300 dagvlindersoorten ongeveer 25 maal zoveel soorten als Nederland (en ongeveer drie keer zoveel als heel Europa). Met een iets kleiner oppervlak heeft Java (bijna 3,5 keer Nederland), dat toch in het relatief rijke vlindergebied van Zuidoost-Azië ligt, 'slechts' half zoveel dagvlindersoorten als Suriname. Het zou dus zeer welkom zijn, als er eens een overzicht zou verschijnen van de Surinaamse dagvlinders, met name in Nederland, waar toch historische banden liggen met Suriname en waar ook Surinaamse vlinders in collecties bewaard worden. Alleen al om die reden is de publicatie van het hier te bespreken boek zeer toe te juichen. Maar die constatering alleen zou het boek veel te kort doen.

Uiteraard behandelt dit boek niet alle dagvlindersoorten van Suriname, alleen

opvallende en gewone soorten, totaal 150, die fraai zijn afgebeeld op 52 platen. Maar het boek behandelt veel en veel meer. De subtitel is niet voor niets 'A natural history'. Het is een inleiding in de natuurlijke historie van Suriname en behandelt geografie, geologie en bodem. Een apart deel van 45 pagina's gaat over plantengroei en biotopen, met een inleiding tot het regenwoud (geschreven door de derde auteur). Naamgeving en classificatie komen aan de orde. In 56 pagina's worden allerlei aspecten van het dagvlinderleven beschreven, met zeven fraaie platen vol mimicry, en de Surinaamse dagvlinders worden geplaatst in de context van de wereldfauna en van de fauna van Zuid-Amerika. Dan zijn er nog eens 37 pagina's over de geschiedenis van de bestudering van de Surinaamse dagvlinders vanaf Maria Sybilla Merian, met uitgebreide gegevens over verzamelaars en expedities. Dit alles bij elkaar (tot en met pagina 181) is al haast een boek op zich. Maar dan komt de hoofdmoot: op bijna 400 pagina's worden 150 soorten beschreven, uit alle families en subfamilies. Dat betekent bijna drie pagina's per soort, wat al aangeeft, dat de beschrijvingen uitgebreid zijn. De identificatie neemt in de beschrijvingen maar een beperkte plaats in. Er wordt uitgebreid ingegaan op leefwijze, habitat en jeugdstadia waar bekend. Dat alles gelardeerd met talloze prachtige opnamen van levende exemplaren (gemaakt door de tweede auteur) en ook van voedselplanten, met her en der extra informatie over de planten door de derde auteur. Het boek is precies zo levendig als ik me de Surinaamse fauna voorstel (die ik helaas niet uit eigen aanschouwing ken).

Tot besluit zijn er zeven appendices, variërend van How to enjoy the forest tot verdere informatie over Maria Sibylla Merian, de Cramer vlinders in Naturalis Biodiversity Center in Leiden en informatie over de afgebeelde vlinders, tot een overzicht van Surinaamse, wetenschappelijke en Engelse namen voor de planten en dieren genoemd in het boek, een lijst met technische termen en uitleg daarover, en informatie over de auteurs en de manier waarop de foto's tot stand zijn gekomen. Het boek sluit af met een lange literatuurlijst (333 publicaties) en een uitgebreide index.

De uitvoering van het boek laat niets te wensen over, het is stevig gebonden en voorzien van een leeslint. De foto's zijn uitstekend van kleur en komen mooi en scherp uit. Met veel moeite heb ik één drukfout gevonden: op pag. 7 staat iets onder het midden 'Nymphalibae', wat 'Nymphalinae' moet zijn.

Het zal duidelijk zijn wat ik van dit

boek vind: laat dit het begin van een lange serie zijn. In het voorwoord op pag. 9 wordt dit al gesuggereerd en dat streven verdient alle steun. Aan de auteurs: proficiat! En aan de lezers van deze bespreking, ook als vlinders niet je specialiteit zijn: als je slechts één keer per jaar een boek koopt, laat het dan dit boek zijn.

Rienk de Jong
Naturalis Biodiversity Center

H. Roy, P. Brown, R. Frost & R. Poland 2011
Ladybirds (Coccinellidae) of Britain and Ireland

Biological Records Centre, Centre for Ecology & Hydrology (CEH), UK. 198 pp.
ISBN 978-1-906698-20-1. £ 19,50
(bespreking eerder verschenen in het tijdschrift *Natuur.focus*)

Op 15 juni laatstleden, zes jaar na de lancering van de online UK Ladybird Survey (www.ladybird-survey.org), werd aan de overkant van het kanaal de Britse lieveheersbeestjesatlas gelanceerd. De atlas is het resultaat van een project met vrijwilligers, ondersteund vanuit het Centre for Ecology and Hydrology (CEH) en het Biological Records Centre en bouwde voort op een bestaande, uitgebreide dataset met lieveheersbeestjesgegevens. De vroegste waarneming is er eentje van een dertienstippelig lieveheersbeestje in Oxford in 1819. Het gros van de waarnemingen, meer dan 27.000, is van het zevenstippelig lieveheersbeestje. En de tweede algemeenste soort in de databank? Juist, het veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje, met 25.000 records. Een uitgebreide perscampagne rond deze exoot heeft ongetwijfeld mee geleid tot dit hoge aantal waarnemingen.

De atlas presenteert verspreidingskaartjes van alle 47 soorten lieveheersbeestjes die in Groot-Brittannië en Ierland voorkomen. Traditiegetrouw ontbreekt hier een aantal soorten uit de fauna op het Europese vasteland. De Ierse fauna is nog een stuk armer dan de Britse. Zo zijn deze nochtans zeer heide-rijke eilanden, op enkele schaarse plekken in Zuid-Engeland na, verstoken van de struikheidespecialist zwart lieveheersbeestje. Ondanks de spectaculaire hoogvenen in Schotland en gelijkaardige habitats in Ierland is ook het aan waterdriblad gebonden zeventvleklieveheersbeestje nog niet op de eilanden geraakt. Voorts kennen ze er tienvleklieveheersbeestje noch veertienvleklieveheersbeestje. Van het vloeiervleklieveheersbeestje, aan deze kant van het kanaal toch geen grote zeldzaamheid, hebben